

Dílo a „Pravda“

Umělecké dílo se nám „ukazuje“ pouze po vnější stránce, tedy nikoli celé, dokonce ani ne v tom nejdůležitějším, nejpodstatnějším. Aby se nám „odemklo“, musíme na to být připraveni (zkušeností s jinými uměleckými díly, ale také tím, že jsme ovládli způsob, jak se na nějaké dílo dívat, jak je „číst“, ba jak vůbec číst a vnímat, atd.). A rozhodně se nám neotevře najednou, ale otvírá se postupně, a to v závislosti na tom, jak k němu přistupujeme a co „na“ něm či spíše „v“ něm (eventuelně „za“ ním, tj. za jeho vnější podobou) hledáme. Ale to všechno stejně je jen „prostředkem“ toho, abychom se jím, tj. tím vlastním uměleckým dílem (které vůbec není totožné s žádnou z jeho „podob“, které vždycky závisí na přístupu toho či onoho „přistupujícího“) nechali oslovit. A to oslovení není ničím hotovým a daným, a neoslovuje nás tak vlastně ani dílo samo, které ono „oslovení“ jen „zprostředkuje“. Takže to vlastní, skutečné, to rozhodující „oslovení“ přichází rovněž jako „ještě nejsoucí“, a aby se stalo skutečným oslovením, které nás skutečně oslovuje, potřebuje nutně to, abychom se sami tomuto „oslovení“ otevřeli. V tom smyslu pak hovory o „světovosti“ nějakého díla jsou poněkud pomýlené, protože nejde o „světovost“, nýbrž o „pravdivost“. Jako ostatně vše, také tvorba může najít své ospravedlnění pouze ve službě „Pravdě“, nikoli pouze v tom, že „působí“ doširoka, do širokých vrstev, ba až po celém světě.

(Písek, 100305-2.)